

KLIMAKLOGT

KLIMAKLOGE RÅD -TIL DIG SOM ER HUSEJER

Minimer din klimapåvirkning

Gå på opdagelse i rådene i dette hæfte. Brug hæftet til klimakloge forbedringer og vedligeholdelser i dit hus og din have. Du kan gøre en forskel.

KLIMAKLOGE RÅD TIL DIG SOM ER HUSEJER

Det letteste at gennemføre

- **Sænk termostaten en grad eller to:** En lavere indendørstemperatur har stor indflydelse på energiforbruget.

- **Udskift belysning med energieffektive alternativer.**

- **Tænk dig om, når du møblerer:** Står din yndlingsstol ved vinduet? Da vil energiforbruget nok være højere!

- **Reducer opvarmningen af rum, du ikke bruger ret ofte:** Hold dørene til værelser lukket.

- **Træk gardiner eller persiener for om natten.**

- **Skift til lavt forbrugende vandhaner og brushoveder:** Ca. 20 % af hele energiproduktionen går til opvarmning af vand.

- **Ud med brændeovnen:** Brændeovne sviner med skadelige røgparkler. Og så tager den en masse plads i dit hjem og besværliggør en god møblering.

- **Overvej, om du kan stille fryseren i et koldere rum:** Så bruger den mindre energi.

- Endelig og måske det mest omkostningseffektive du kan gøre: **Tænk over, hvad tøj du har på:** Er det rimeligt at gå rundt indendørs kun i t-shirts?

- **Vask dit tøj i koldere vand eller koldt vand:** Du sparer på energien, og tøjet holder længere ved at vaske på en lavere temperatur. Vores tøj kan sagtens blive rent i koldere vand.

Større forbedringer

- **Tætne med tætningslister omkring døre og forsatsruder:** Listerne har begrænset levetid, og der er behov for udskiftning en gang imellem. Det er en enkel og billig indsats, der medfører stor komfort og mindsker energiforbruget!

- **Energirenover boligen:** Overvej at bruge andre isoleringsmaterialer end mineraluld. F.eks. træfiberisolering eller papiruld. Isolér loftet med 25 - 30 cm isolering. Efterisolér også skunkvægge, ydervægge, gulve mv.

- **Sørg for at varmesystemet fungerer optimalt:** En termostat holder ikke evigt, der er behov for udskiftning ind imellem. Hvis platten er gulnet, er det på tide at tilkalde VVS-manden.

- **Behold de eksisterende vinduer:** Trævinduer fra før 1960 er af høj kvalitet, og de kan holde i hundrede år ved at male og vedligeholde dem med regelmæssige mellemrum. Reparation fremfor udskiftning er det mest rentable.

- **Reparer fremfor at købe nyt og smide ud:** Du sparer på naturens ressourcer, og det er godt for klimaet. Forlæng levetiden af det, vi allerede har.

- **Plant hæk fremfor plankeværk:** En hæk er bedre for biodiversiteten, den kan give føde til bier og være ynglested for småfugle og pindsvin.

- **Bevar de oprindelige røde tegltage.** De kan sagtens holde i mere end 100 år. Et betontegltag er gammelt efter max 50 år. Brug genbrugstegl ved reparation af tegltaget. Det minimerer CO₂-udslippet markant.

- **Brug brugte rensede mursten.** En ny mursten udleder ca. 56 gange så meget CO₂, som det koster at rense en gammel mursten. Og det er meget billigere at købe brugte, rensede mursten. Brug kalkmørtel frem for cementmørtel, ellers kan stenene ikke renses.

- **Genbrugte materialer er klimaneutrale!** Genbrug om muligt gamle vinduer, døre, køkkener mv.

- **Skab arbejdspladser:** Løbende vedligehold skaber arbejdspladser i lokalområdet/byen og reducerer miljøomkostninger og CO₂-udslip.

- **Kulturhistorie:** Bevarede ældre huse er vigtige for oplevelsen af historien og bevarelse af viden om gammelt håndværk. Det er vigtigt for de kommende generationer som grundlag for at forstå den håndværksmæssige og miljømæssige kulturarv.

- **Bevar de gamle huse og stop nedrivninger!** Alle huse er bevaringsværdige. Nybyggeriet udleder 40 % af Danmarks samlede CO₂-udledninger.

Bevar og vedligehold ældre vinduer – klimaklogt om noget

- **Miljømæssig påvirkning:** Renovering og langsigtet vedligeholdelse af gamle trævinduer betyder mindst muligt ressourceforbrug, mindst mulig brug af miljøfarlige materialer og mindst mulig udledning af drivhusgasser.

- **Livslængden:** Vinduer med karm og karme af kvalitetstræ holder i hundreder af år med regelmæssig vedligeholdelse.

- **Energiruder:** Skift til energiruder. De holder bedre på varmen. Men skift kun ruder og bevar rammer, sprosser mv. om muligt.

- **Boligens værdi:** Velbevarede vinduer er en eftertragtet vare for boligkøbere og øger boligens værdi.

- **Indeklimaet:** I selvventilerende huse er de traditionelle vinduer med deres vindtætte men ikke lufttætte konstruktion en forudsætning for et godt indeklima.

- **Lyset:** De ældre håndværkere havde sans for, at mest muligt lys kunne slippe gennem vinduerne, og her betyder vedligeholdte vinduesrammer, profilerede sprosser/rammer og vinduesglasset meget for betydningen for det lys, der spredes rundt i rummet/stuerne.

- **Skønheden:** Smukke vinduesrammer, sprosser og beslag omhyggeligt udført af snedkere og tømrere i de rette proportioner har stor betydning for skønheden.

Mere vild og grøn have

- **Plant flere frugttræer:** Træer optager CO₂, og frugttræer er også til gavn for dyrelivet, insekterne mv. Og så kan du høste dine egne æbler.

- **Lad træerne vokse:** Træer er gode for biodiversiteten. I stedet for at beskære træerne, så lad dem vokse.

- **Dyrk dine egne grøntsager og krydderurter:** Ved at dyrke dine egne grøntsager, kan du selv styre, at de bliver dyrket helt uden kemikalier. Derudover sparer du transporten af grøntsager og krydderurter fra produktion via supermarkedet til dit hjem. Selv i en lille lejlighed kan du dyrke krydderurter og grøntsager.

- **Gør din have mere vild:** Øg biodiversiteten med en mere vild have. Det vil hjælpe insekterne og småfuglene, og måske kan du endda være med til at reducere CO₂-udledningerne.

- **Lad haveaffaldet ligge på grunden i kvasbunker eller kvashegn.** Det holder på CO₂-udslippet i op til 20 år. Kører du det til genbrugsstationen, afbrændes det meste straks og udleder CO₂.

- **Lad dele af græsområdet gro vildt.** Så du også sparer på brug af havemaskiner og øger biodiversiteten på den måde.

- **Håndter dit regnvand!** Sæt en regntønde op til vanding af haven, lav regnbede/vandhuller til gavn for fugle, padder og insekter og evt. en faskine.

- **Skån kloakken med en regnvenlig indkørsel.** Brug græsarmeringssten hvor vandet kan trænge igennem fremfor fliser. Så undgår du at regnvandet ryger ned i vores alt for små kloakker.

Kilde: Flere råd er fra Bolius, hvor du kan finde flere gode råd. Søg på: "Gør din have mere vild". Rådene er desuden inspireret af det svenske hæfte: Klimaklogt mv af [Svenske Byggnadvårdsforeningen](#).

Find flere råd her:

[/www.bolius.dk/koebe-nye-vinduer-eller-bevare-de-gamle-](http://www.bolius.dk/koebe-nye-vinduer-eller-bevare-de-gamle-)

[/spareenergi.dk/](http://spareenergi.dk/)

[/www.vildmedvilje.dk](http://www.vildmedvilje.dk)

Klimagruppen i Vanløse med støtte fra Vanløse Lokaludvalg